

DESET GODINA OBNOVE DREVI

Revitalizacija srednjovjekovne utvrde iz 13. stoljeća

Cilj projekta je cjelokupna promocija ovog područja. Dajemo tako poticaj razvitku kulturnog turizma, odnosno u budućnosti u kaštelu očekujemo razna događanja, od ranih promocija, manifestacija, predstava i sličnih događanja. U planu je narednih godina gradnja mosta za pristup dvorcu, jer bez toga neće se moći ništa koristiti u dvorcu, kaže bujski gradonačelnik Fabrizio Vižintin

NAPISAO I SNIMIO **Luka JELAVIĆ**

BUJE - "Kaštel Rota u Momjanu definitivno je naša perjanica u fondusu kulturne baštine, to je naše 'obiteljsko srebro' koje moramo čuvati", reći će bujski gradonačelnik Fabrizio Vižintin na spomen velikog projekta revitalizacije srednjovjekovne utvrde kod Momjana. Od prve utvrde iz 13. stoljeća, kasnijeg dvorca koji je mijenjao vladare, danas je najvidljivija kula, koja je kroz vjekove oštećena kao i okolne zidine...

Stjenke klizile u dolinu

Prije deset godina krenulo se ozbiljnije u poslove revitalizacije dvorca Rota, koje dobio ime po najdugovječnijim vladarima, koji

su ga napustili tridesetih godina 19. stoljeća. Od tada je dvorac napušten, prepušten vremenu i zaboravu, srušio se i most, a grmlje i korov sve su više zauzimali dvoranu ugrožavajući njegovu stabilnost, razgrađujući i visoke stijene na kojima je dvorac sagrađen iznad rječice Ardile.

Deset godina se čini dugo, ali trebalo je zaista početi od nule, od rješavanja vlasništva pa do probijanja bilo kakvih staza kroz gusto raslinje kako bi se stiglo nadomak stijena i zidina te započelo projektiranje opsežnih, trajnih i skupih poslova na sanaciji kule i preostalim obodnih zidova. Do danas je napravljeno puno na realizaciji projekta kojega zajednički vode Grad Buje, Istarska županija i Mini-

Nakon obnove kule, slijedila je sanacija obodnih zidova

starstvo kulture. Sanacija se provodi u fazama, a nakon što su ubrizgavanjem velikih količina betona i drugog materijala stabilizirane stijene koje su počele kliziti u dolinu, pored ostalih važnih, ali promatraču manje vidljivih radova, velik posao bila je sanacija kule. Radovi su nastavljeni, a što je napravljeno u 2020. godini nedavno je prezentirano novinarima na "licu mjesta", na platou dvorca gdje se obavljaju i arheološka istraživanja kako bi se više doznalo o povijesti i životu te srednjovjekovne utvrde.

- Nakon rješavanja vlasništva i drugih pripremnih administrativnih poslova, svake smo godine ulagali znatna sredstva za obnovu, jer je posla zaista mnogo, tako da smo sada došli na kraj desete godine i mislim da će još trebati pet - šest godina da ga obnovimo do kraja. Ukupno smo ove godine uložili nešto više od 900.000 kuna, od čega 600.000 kuna iz proračuna Grada Buje, 250.000 kuna je dalo Ministarstvo kulture, a 100.000 kuna dala je Istarska županija. Otprilike u tim omjerima zajednički godišnje smo i do sada financirali poslove na obnovi, u toj značajnoj investiciji koja će i dalje biti u našem proračunu, jer posla još ima dosta. Cilj projekta je cjelokupna promocija ovog područja. Dajemo tako poticaj razvitku kulturnog turizma, odnosno u budućnosti u kaštelu očekujemo razna događanja, od ranih promocija, manifestacija, predstava i sličnih događanja. U planu je narednih godina gradnja mosta za pristup dvorcu, jer bez toga se neće moći ništa koristiti u dvorcu, kaže bujski gradonačelnik Fabrizio Vižintin.

Bogati arheološki nalazi

U ovoj godini su, uz poslove sanacije zidina, obavljena i važna arheološka istraživanja. Otkriven je površinski sloj na platou između zidina, a postali su vidljivi dijelovi starog mosta, otkrivena je jedna arkada za koju se nije niti znalo. Most je bio kameni s dva drvena djela (vrata) koja su se podizala na početku i na kraju mosta, u cilju maksimalne zaštite stanovništva unutar zidina, zapravo članova obitelji, posluge i vojne posade.

NOG KAŠTELA ROTA KOD MOMJANA

Dvorac iznad rječice Ardile
 Dvorca Rota ime je dobio po najdugovječnijim vladarima koji su ga napustili tridesetih godina 19. stoljeća, od kada je dvorac napušten, prepušten vremenu i zaboravu, srušio se i most, a grmlje i korov sve su više zauzimali dvoranu ugrožavajući njegovu stabilnost, razgrađujući i visoke stijene na kojima je dvorac sagrađen iznad rječice Ardile

Vidljivi su zidovi nekadašnjih prostorija koje su kroz godine prekrivene raznim materijalom.

Nastavljaju se arheološka istraživanja i u podnožju kaštela, za koja je

zadužen arheolog Josip Višnjić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda.

- U ovaj smo projekt uključeni radi arheoloških istraživanja i izrade dokumentacije postojećeg stanja.

Kroz arheološka istraživanja prikupljamo podatke o tome kako se razvijala utvrda i život u njoj, jer tako stvaramo temelj za nastavak konzervatorsko-restauratorskih radova, ali i da se dobiju sve informacije za daljnje osmišljavanje i prezentaciju takvog nalazišta. Dosadašnji su nalazi bogati, ali vide se i jaki utjecaji prirodnih sila na cijelu građevinu nakon što je bila napuštena. Sve što je nastajalo u kasnijim stoljećima je u potpunosti nestalo za kratko vrijeme, u svega nekoliko desetljeća, tako da je sada ostao samo kostur utvrde. U svakom slučaju za pozdraviti je odluku Istarske županije o obnovi ove, ali i ostalih istarskih srednjovjekovnih utvrda, kaže Višnjić pokazujući otkrivene prostorije i dijelove nekadašnje stambene zgrade, zidove koji govore o nekadašnjem pregrađivanju i dograđivanju, odnosno različitoj namjeni dvorca, prema željama vlasnika.

Neki nalazi govore da je tu možda bila i kovačnica, a nađeno je niz dijelova posuda, oružja, keramičkih, numizmatičkih i drugih materijala, koji će biti restaurirani. Svi

Iskopine svjedoče o nekadašnjem životu u dvorcu

Stvaranje Staze istarskih kaštela sa središtem u Momjanu

U obnovu momjanskog kaštela Rota od prvog dana je uključena Istarska županija koja je pokrenula obnovu i mnogih drugih kaštela i sličnih dvoraca u nekoliko istarskih mjesta.

- Ovo je dio cjelokupnog županijskog projekta obnove istarskih kaštela kako bismo stvorili jednu Stazu istarskih kaštela, a središte te staze trebalo bi biti u Kući kaštela koja se uređuje u Momjanu, u blizini kaštela Rota. Želja je da svi kašteli budu digitalno umreženi, ali prvenstveno da Kuća kaštela bude jedan punkt gdje će dolaziti turisti i drugi posjetitelji koji će zatim svoju istraživačku znatiželju moći provoditi i u drugim mjestima, svugdje gdje se kašteli nalaze. Na taj bi se način valoriziralo cijelo područje, a dobit ćemo posebnu priču o svim istarskim kaštelima, dodaje pročelnik Upravnog odjela Istarske županije za kulturu i zavičajnost Vladimir Torbica.

nalazi govore da je utvrda dugo bila korištena, a nalazi se slažu i s povijesnim izvorima o počecima naseljavanja tog lokaliteta.

- Svi poslovi odvijaju se u suradnji s Konzervatorskim odjelom u Puli, a u i ovoj godini nastavljamo sa zaštitom i očuvanjem dijelova zidova zbog visokog stupnja ugroženosti tog kulturnog dobra. Predstoji izrada idejnog projekta mosta, naravno u nešto drugačijem obliku

nego što je bio izvorni. Po završetku svih radova sanacije, kaštel Rota će postati jedinstvena atraktivna kulturna destinacija za posjete kojom će se obogatiti kulturna ponuda našeg područja, a dvor postati lokacija za manifestacije lokalnog, regionalnog i međunarodnog karaktera. Na ovaj smo projekt iznimno ponosni i jedva čekamo da kaštel Rota ponovno zablisti i da ga možemo koristiti, istaknuo je Višnjić.